

FRAMTIDEN SKAPAS VID UNIVERSITETEN

UNIVERSITETENS MÅL FÖR VALPERIODEN 2027–2031

FINLAND VÄXER GENOM SITT MÄNSKLIGA KAPITAL. DET MÄNSKLIGA KAPITALET VÄXER VID UNIVERSITETEN.

Finlands framtida framgång bygger på forskning som skapar nytt och på en ständigt uppdaterad, hög kompetens – det mänskliga kapitalet. Universiteten producerar ny information, förståelse och kompetens som demokratin, säkerheten, bildningen, en hållbar ekonomi och förnyelsen av samhället bygger på. Utan denna grund kommer Finland bara att reagera på hur världen förändras i stället för att bygga upp den goda framtid vi vill ha.

Finland står i ett vägskäl. Det är nu vi måste välja om vi under den kommande regeringsperioden ska investera i forskning och högre utbildning och igen göra det mänskliga kapitalet till den strategiska kärnan för ekonomisk tillväxt och säkerhet eller om vi ska fortsätta på den underbudgeterade linjen när det gäller universitetens forskning och utbildning och därmed acceptera en låg utbildningsnivå, svag produktivitet och stagnerande ekonomi.

FINLANDS FRAMGÅNGAR BEROR PÅ KOMPETENS, INTE PÅ STORLEK.

Finland blir inte större, men kan fortfarande bli mer kompetent.

Finland är en ekonomi med ett allt mindre befolkningsunderlag i ett litet språkområde i en värld där konkurrensen skärps. Finland konkurrerar inte med låga kostnader, en stor marknad eller enbart med experternas kvantitet, utan med hur mycket värde vi kan producera med vår kompetens.

Högutbildade experter bygger framtidens Finland. De ungas utbildningsnivå bör höjas och antalet doktorer bör ökas. Utöver kvantitet måste vi satsa på kvalitet. Universiteten måste ha resurser att erbjuda högklassig utbildning som uppfyller individens och samhällets behov och som grundar sig på den senaste forskningen och utvecklar inlärningsförmågan, det kritiska tänkandet och andra framtidsfärdigheter som behövs i arbetslivet och i en värld som förändras snabbt. Utbildningens kvalitet utgör en värdecoefficient för kompetens.

FINLAND FÖRNYAS NÄR VI LITAR PÅ VETENSKAPENS LÖSNINGSKRAFT.

De största möjligheterna skapas genom nyskapande forskning.

Genombrott som formar samhället uppstår ur möjligheten att se saker man inte tidigare har sett. Nyskapande forskning innebär att grundforskningen och den tillämpade forskningen överskrider de färdiga frågeställningarna och får verka utan en på förhand fastställd slutpunkt. Genombrott är resultatet av långa forskningslinjer, ny information som samlats in och växelverkan mellan vetenskapsområdena. På så sätt uppstår nytt tänkande, kompetens och lösningar som gör det möjligt att höja konkurrenskraften och ta stora kliv framåt inom nya tillväxtbranscher.

I Finland bedrivs högklassig forskning. Kvaliteten grundar sig på en lång tradition av att lita på utbildningen och forskningen samt en vilja att investera i dem på ett långsiktigt sätt. Kvalitet uppstår också genom vetenskapens frihet samt genom processen för att bedriva och bedöma vetenskap: vetenskapen styr sina upphovsmän, gallrar bort det som är dåligt och fastställer vad som tål kritisk granskning. Därför är det inte en risk att investera i kreativ forskning, utan det är en förutsättning för att samhället ska kunna utvecklas.

FORMEL FÖR NATIONELL HÅLLBARHET

Mänskligt kapital är en väsentlig källa till produktivitet och ekonomisk tillväxt. Investeringar i forskning och utbildning skapar en väg mot ny tillväxt och en hållbar ekonomisk grund. Genom dessa investeringar värnar vi också om grunden för vårt kulturella och andliga välbefinnande: bildning, vetenskap och konst.

Nyskapande forskning × Hög utbildningsnivå

→ Mångsidig kompetens × Innovationsförmåga

→ Högre produktivitet × Ekonomisk tillväxt

→ Starkare konkurrenskraft × Kestävå talous

Svängrum och möjligheter
att öka finländarnas välfärd

VI SKAPAR DE BÄSTA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR NYSKAPANDE FORSKNING

- **Vi garanterar de bästa tillväxtförutsättningarna för nya idéer och innovationer** genom att trygga universitetens autonomi och vetenskapsfrihet.
- **Vi satsar på internationellt högklassig och långsiktig nyskapande forskning** genom att öka universitetens basfinansiering och vi utökar den nya finansieringsandelen för nyskapande forskning.
- **Vi stärker den förutsebara och långsiktiga basfinansieringens roll** i finansieringen av högskolor och genomför indexhöjningar till fullo under hela regeringsperioden.
- **Vi stärker engagemanget för att förlänga lagen om FUI-finansiering** till 2040.

VI HÖJER UTBILDNINGSS- NIVÅN

- **Vi stärker högskoleutbildningens kvalitet,** kvantitet och tillgänglighet så att 60 procent av de unga vuxna har en högskoleexamen 2040.
- **Vi finansierar en ökning av antalet nybörjarplatser** till fullo genom att öka universitetens basfinansiering och höjer utvecklingsförloppet för Finlands offentliga universitetsfinansiering i förhållande till antalet studerande och utvecklingen av BNP till nordisk nivå.
- **Vi utökar doktorsutbildningen** och stöder den reform av forskarutbildningen som inlemts vid universiteten.

VI STÖDER FÖRNYELSE OCH INTERNATIONALISERING

- **Vi riktar den konkurrensutsatta forskningsfinansieringen** på basis av hög kvalitet och förnyelsepotential till projekt som är mer riskfyllda än tidigare i syfte att uppnå nya innovationer och vetenskapliga genombrott.
- **Vi utvecklar och styr resurser** nationellt till tjänster för hantering av forskningsdata, forskningsinfrastrukturer och samarbete.
- **Vi utvecklar universitetens och yrkeshögskolornas uppgifter** och examina med deras egna profiler och med betoning på deras styrkor som stöder varandra.
- **Vi skapar nya, ekonomiskt hållbara lösningar** för att stärka utbudet av kontinuerligt lärande.
- **Vi stärker den arbets- och utbildningsrelaterade invandringen** och stöder internationella experters vägar till arbetslivet.

Alla är i princip överens om vikten av forskning och utbildning. Men diskussionen stagnerar eftersom forskning och utbildning ses som en sektor bland alla andra.

I verkligheten är forskning och utbildning en faktor för produktivitet för alla andra sektorer. Att stärka den nyskapande forskningen och höja utbildningsnivån har samma stärkande effekt på samhället oberoende av vem som har makten. **Forskning och utbildning ger individen och samhället långsiktiga fördelar som mångdubbelt överskrider de investeringar som gjorts i dem.**

**EN POLITIK SOM FRÄMJAR
FORSKNING OCH UTBILDNING
ÄR EN VINNANDE POLITIK.**

LÄGESBILD

FINANSIERING

Den reella finansieringen av universiteten ligger nu på en betydligt lägre nivå i Finland än för tio år sedan. Minskningarna av antalet nybörjarplatser i början av 2000-talet, senare nedskärningar i finansieringen och indexfrysningar har försvagat universitetens finansieringsbas. Tyngdpunkten i finansieringen har också förändrats. En större andel av finansieringen än tidigare är öronmärkt och tidsbegränsad.

I förhållande till antalet heltidsstuderande är högskolornas finansiering 25–35 procent lägre i Finland än i Sverige, Norge eller Danmark. Finansieringen i förhållande till antalet avlagda magisterexamina har minskat med över 32 procent vid universiteten under perioden 2010–2025. Universiteten arbetar effektivt. Samtidigt som universitetens basfinansiering reellt har minskat med över 4 procent sedan 2010 har antalet studerande och forskningsvolymen ökat. Med mindre realfinansiering produceras allt fler examina, publikationer och patent.

Finlands högskolesystem är effektivt – och högklassigt. I en jämförelse där högskolesystemens verksamhet ställs i förhållande till BNP och ekonomins storlek och utveckling beaktas kommer Finland på första plats av 50 länder.

Universiteten utvecklar sin verksamhet målmedvetet. Man samarbetar mycket: exempel på detta är reformen av antagningen av studerande och förnyandet av doktorandutbildningen samt Digivisio. Man håller också på med att utveckla bland annat en framtida tjänst för antagning av studerande tillsammans med yrkeshögskolorna samt ansökningarna om överflyttning för att det ska gå smidigare att byta bransch mitt under studierna.

Universitetens kärnverksamhet finansieras med statlig basfinansiering. I praktiken genomförs alla finländska studerandes examensutbildningar med basfinansiering. Basfinansieringen möjliggör också långsiktig högklassig forskning. Tack vare universitetsindexet som kompenserar inflationens inverkan är det möjligt att bibehålla verksamhetens volym på samma nivå som tidigare. Det skulle krävas ytterligare satsningar för att stärka universitetens finansiering, och finansieringen borde riktas som långsiktig basfinansiering, inte som tidsbegränsad tilläggsfinansiering.

UNIVERSITETENS NYCKELTAL 2025 OCH FÖRÄNDRING SEDAN 2010 (%)

Statens basfinansiering

2 269,1 M€ -4%

Referentgranskade vetenskapliga artiklar och böcker

33 436 +43,6%

Patent och upptrinningsanmälningar

578 +880%

Examina

38 742 +36,3%

Kandidater	16 171
Magistrar	20 404
Doktorer	2 127

Nya studerande

29 532 +47,7%

Kandidater	21 177
Magistrar	8 355

Personal

34 249 +8,6%

UTBILDNINGSNIVÅ OCH DESS BETYDELSE

Finland behöver fler högutbildade experter. Att utbildningsnivån behöver höjas har konstaterats mycket enhälligt inom den ekonomiska forskningen, i näringslivets ställningstaganden och bland annat i IMF:s landsrapport.

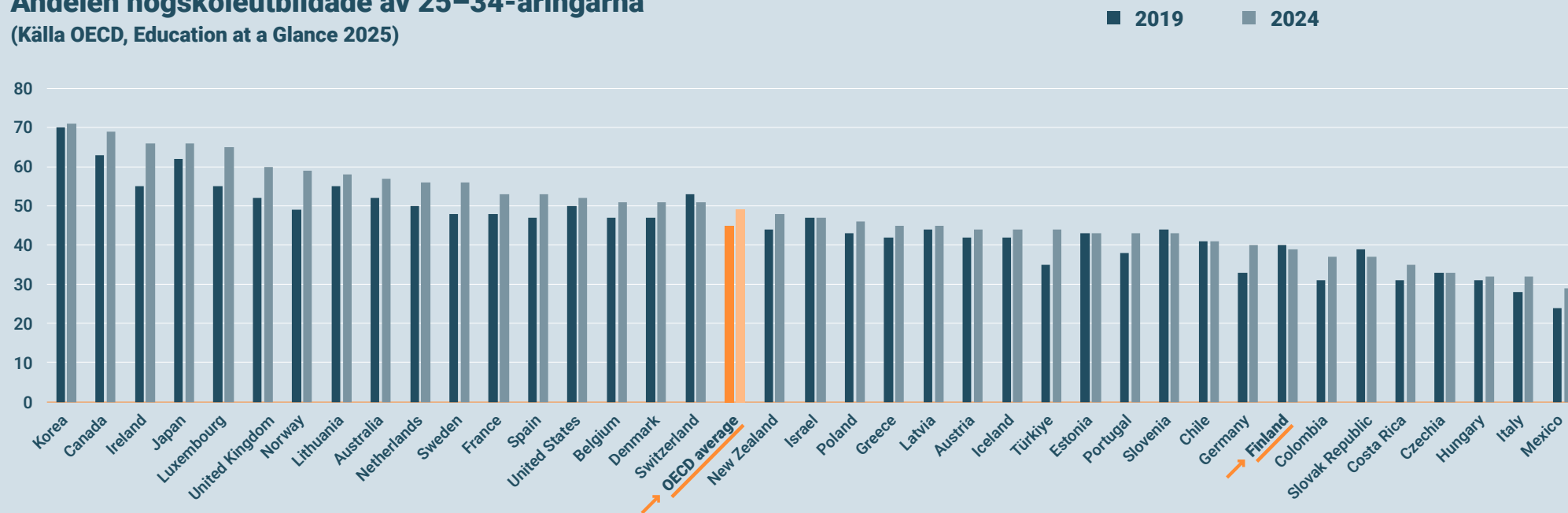
En höjd utbildningsnivå har en positiv inverkan på den ekonomiska tillväxten och balanseringen av de offentliga finanserna. En högre utbildnings- och kompetensnivå är en central källa för ökad produktivitet i arbetet: Högutbildade experter förbättrar arbetets produktivitet – de utvecklar nya innovationer och tar i bruk ny teknik.

För individen skapar utbildningen på många sätt en grund för att bygga upp ett gott liv. En hög utbildningsnivå har samband med en starkare kompetensnivå, bättre sysselsättning, lönenivå och upplevd hälsa. En högklassig högskoleutbildning som utvecklar studerandenas inlärningsförmåga, kritiska tänkande och andra väsentliga framtidsfärdigheter ger individen en förmåga att navigera och lyckas i arbetslivet och som samhällsmedlem även då det sker snabba förändringar i världen.

Under de senaste åren har det vidtagits punktmässiga åtgärder för att höja utbildningsnivån vars effekt har varit nästan obefintlig. Nu behövs ett övergripande tillvägagångssätt och ett systematiskt utnyttjande av det koherenta urvalet av metoder över regeringsperioderna.

DE UNGA ÅLDERSKLASSERNAS UTBILDNINGSNIVÅ LIGGER I FINLAND KLART UNDER MEDELNIVÅN I OECD-LÄNDERNA

Andelen högskoleutbildade av 25–34-åringarna (Källa OECD, Education at a Glance 2025)

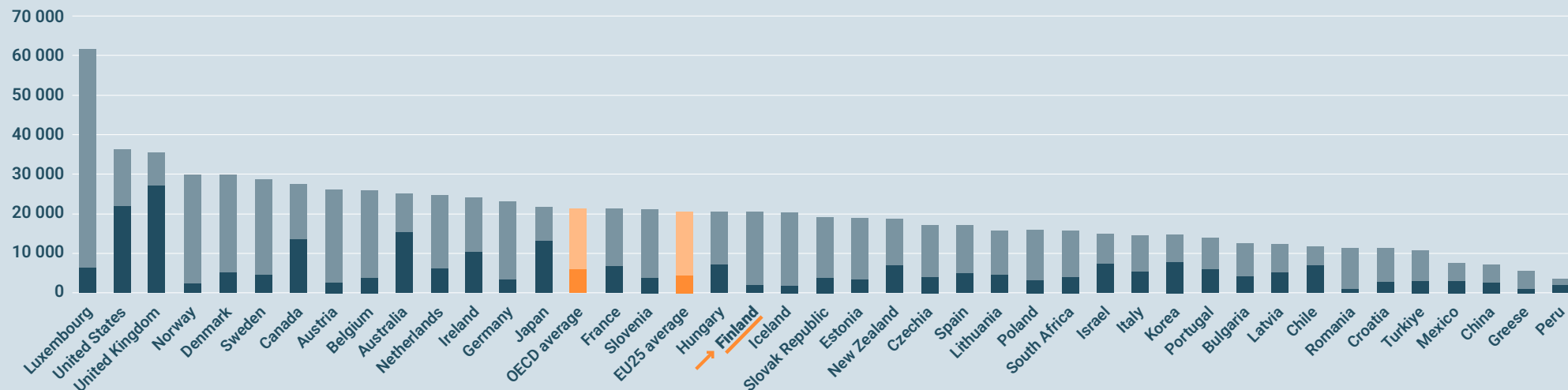
UTGIFTER PER STUDERANDE PÅ HÖGSKOLENIVÅ PER HELTIDSSTUDERANDE

Finansieringen per studerande och examen har minskat med över 32 procent i de finländska högskolorna mellan 2015 och 2020. Det är ett brant fall.

Så här mycket pengar (USD) används i olika länder per heltidsstuderande (2022)

(Lähde OECD, Education at a Glance 2025)

■ Private and non-domestic expenditure ■ Government expenditure (ISCED 5-8)

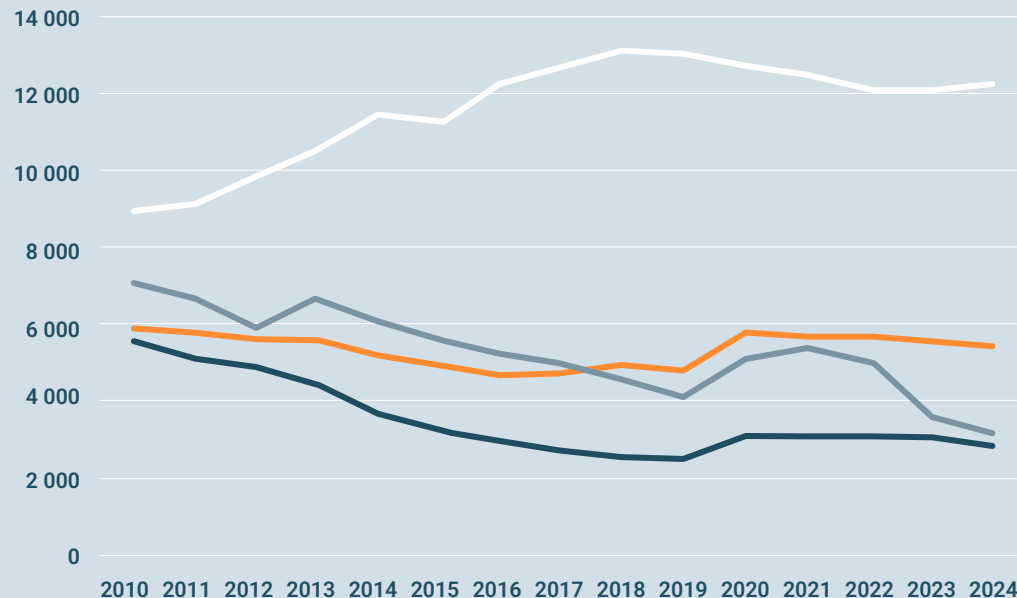
UNGA VILL STUDERA VID UNIVERSITET

Unga vill studera och utbilda sig. 59 procent av ungdomarna vill avlägga en universitetsexamen (Ungdomsbarometern 2025).

Universitetens utbildningskapacitet bör ökas så att man bättre kan svara på de ungas önskemål om utbildning.

Nya studenters ansökan och tillträde till högskolor

Lähde: Statistikcentralen

- Fortsatte direkt med studier vid en yrkeshögskola
- Fortsatte direkt med studier på universitetet
- Sökte endast till en yrkeshögskoleutbildning
- Sökte endast till en universitetsutbildning

NYSKAPANDE FORSKNING ÄR EN KRITISK INVESTERING

Att investera i forskning är ett av de effektivaste sätten att bygga upp en hållbar ekonomisk tillväxt, konkurrenskraft och samhällelig hållbarhet.

Inom den ekonomiska forskningen är man ense om att långsiktig tillväxt framför allt grundar sig på att samla ny kunskap, nya idéer och ny kompetens – inte bara på investeringar eller en kvantitativ ökning av arbetskraften. Teknisk utveckling och produktivitetsökning uppstår i en forskningsintensiv verksamhet, där den offentligt finansierade grundforskningen har en central roll.

OECD betonar särskilt universitetens betydelse som producenter och förmedlare av kunskap: länder som investerar i universitetens forskningskapacitet och en stabil basfinansiering kan också bättre utnyttja internationella tekniska genombrott och uppnå snabbare produktivitetstillväxt. Också i Finland stöder forskningen denna slutsats. Den mest effektiva och nyaste kunskapen uppstår i den universitetsledda, offentligt finansierade grundforskningen. Den tillämpade FoU-verksamheten behöver ny kunskap, kompetens och metoder som skapas vid universiteten.

En förutsägbar och tillräcklig basfinansiering möjliggör forskarbaserad och långsiktig forskning, som i sin tur ger upphov till de mest betydande genombrotten. När basfinansieringen vittrar sönder försvagas också forskningens kvalitet, internationella genomslag och användbarhet vid företagen – och detta återspeglas med fördröjning i hela ekonomin.

Internationella jämförelser visar att den finländska universitetsforskningens kvalitet och genomslagskraft är bland de bästa i världen. Det här skapar en grund som ny teknik, uppstarts företag, industriella reformer och samhällsliga lösningar stöder sig på.

Satsningen på universitetens basfinansiering är en strategisk investering i Finlands framtid. Den stärker innovationssystemet, förbättrar företagens tillväxtförutsättningar och säkerställer att Finland även i fortsättningen producerar ny kunskap i stället för att bara utnyttja teknik som utvecklats av andra.

FORSKNING ÄR OCKSÅ EN SATSNING PÅ TILLVÄXT PÅ KORT SIKT

Finlands ekonomi behöver också snabba metoder för att växa. Den forskning och innovationsverksamhet som bedrivs vid universiteten också tjänar den kortsiktiga tillväxten.

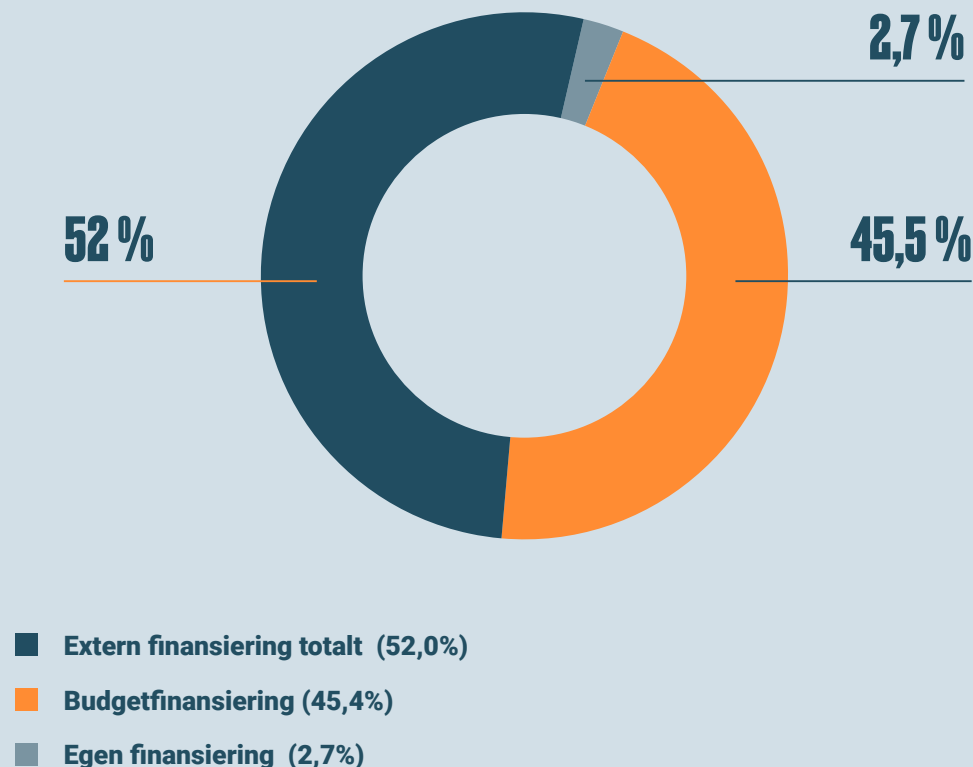
Enligt OECD och IMF den offentliga finansieringen av forskning och innovationer medför en exceptionellt stark ekonomisk effekt. Offentligt finansierad forskning påskyndar företagens innovationer, ökar privata investeringar och höjer bruttonationalprodukten mer än de flesta andra offentliga utgifter. Den offentliga finansieringen av universitetens innovationsverksamhet är lockande för företag och påskyndar kommersialiseringen av forskningsresultat och innovationer.

BASFINANSIERINGEN MÖJLIGGÖR EN RISK, KONKURRENSEN HÖJER KVALITETEN

Det måste finnas en balans mellan den konkurrensutsatta finansieringen av vetenskap och basfinansieringen. Finland är ett av få länder där över hälften av FUI-utgifterna vid högskolorna täcks med extern finansiering. (OECD)

Finansieringskällor för universitetens forsknings- och utvecklingsverksamhet (2024)

Lähde: Tilastokeskus

VETENSKAPLIG EFFEKTIVITET KRÄVER INVESTERINGAR

Under 20 år har Finland i fråga om vetenskaplig genomslagskraft mätt med ett topp 10-index stigit över genomsnittet i världen och stannat där.

De viktigaste jämförelseländerna, till exempel Sverige, Danmark, Schweiz och Nederländerna, ligger dock före Finland när det gäller publikationsverksamhetens vetenskapliga genomslagskraft. (Vetenskapens tillstånd 2024, Finlands Akademi)

Finlands investeringar i FoU-verksamhet är en nödvändighet för att vi ska hänga med i den internationella konkurrensen.

Utveckling av referenseffekten hos Finlands publikationer

Källa: Statistik om vetenskapens tillstånd 2024, Finlands Akademi

unifi

FINLANDS UNIVERSITETSREKTORERS RÅD UNIFI RF

[UNIFI.FI/VAALIT20207](https://unifi.fi/vaalit20207)